

ZAPYLANIE I OSADZANIE NASION U DI- I TETRAPLOIDALNEJ KONICZYNY CZERWONEJ

STANISŁAW GÓRAL

Katedra Genetyki WSR, Olsztyn

W latach 1962 i 1963 przeprowadzono w kilku punktach kraju badania nad osadzaniem nasion u di- i tetraploidalnej koniczynej czerwonej. Jako materiału doświadczalnego użyto koniczynej Wielkolistnej (4n) oraz jej odmiany wyjściowej — Glorii (2n). W okresie kwitnienia przeprowadzano obserwacje nad oblotem poletek przez pszczoły (*Apis mellifica* L.) i różne gatunki trzmieli (*Bombus Latr.*). Ze wszystkich punktów pobierano próbki główek, po 100 z każdej formy i określano procent osadzonych nasion.

W warunkach województwa olsztyńskiego przeprowadzono badania nad nektarowaniem Glorii i Wielkolistnej. Oznaczono wagowo ilość nektaru w kwiatach obydwu form oraz koncentrację cukrów w nektarze przy pomocy refraktometru Abbe'go. Ponadto dokonywano pomiarów długości rurek kwiatowych i wysokości poziomego nektaru w rurce.

Uzyskane wyniki wykazały, że przy zapyłaniu koniczynej czerwonej główną rolę odgrywają różne gatunki trzmieli (*Bombus Latr.*), natomiast pszczoły miodne (*Apis mellifica* L.) są jedynie czynnikiem uzupełniającym. Odmiana diploidalna była intensywniej odwiedzana przez pszczoły miodne niż tetraploidalna. W warunkach sztucznych, pod izolatorem z gazy pszczoły zapyliły Glorię w 61,7% (swobodne zapylenie 57,9%), a Wielkolistną w 20,7% (swobodne zapylenie 29,8%).

Odmiana Wielkolistna intensywniej nektarowała niż Gloria. Natomiast koncentracja cukrów w nektarze była wyższa u formy diploidalnej.

Osadzanie nasion u tetraploidalnej koniczynej czerwonej było niemal o połowę niższe niż u formy wyjściowej. W obrębie obydwu odmian stwierdzono pewną dodatnią korelację pomiędzy ilością nektaru a procentem osadzonych nasion u poszczególnych roślin.